

תְּקוּן שְׁלוֹשִׁים וְאַרְבָּעָה

ליל כ"ו באדר

מב"י עוקר את הס"א

וְלִכְלֹל הַיָּד הַחֲזָקָה דָּא תְּקַפָּא דְּאוּרִימָא
הַתּוֹרָה, פְּלִפּוּל שְׁלָהּ. וְלִכְלֹל הַמּוֹרָא
הַגָּדוֹל – זוּ בְּקִיאוּת, וְזֶה הַמּוֹרָא שֶׁל
הַתּוֹרָה, שְׁעָלְיוּ [נֹאמֵר]: יִשְׁשַׁכֵּר חֲמוֹר
גָּרָם (פְּרָאשִׁית מַטְוִד). וְזֶה [הַבְּקִיאוּת] –
סִינֵי שְׁפּוֹלָל הַכֹּל. וְהַכֹּל צְרִיכִים לְמֵאֲרֵי
חֲטִיָּא (הוֹרִיּוֹת יד.)¹

וְלִכְלֹל הַיָּד הַחֲזָקָה דָּא תְּקַפָּא דְּאוּרִימָא
פְּלִפּוּלָא דִּילָהּ. וְלִכְלֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל דָּא
בְּקִיאוּת. וְדָא חֲמוֹר דְּאוּרִימָא. דְּבִיה
יִשְׁשַׁכֵּר חֲמוֹר גָּרָם (בראשית מט יד). וְדָא
סִינֵי דְּכִלְיִל פְּלָא. וְהַכֹּל צְרִיכִין לְמֵאֲרֵי
חֲטִיָּא (הוֹרִיּוֹת יד.).

וְכֹד מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, הַצֶּרֶד לֹא לְקַחַת בַּח
מִמְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד [סִינֵי]. וְעָלְיוּ [נֹאמֵר]:
עָנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר (זְכַרְיָה טו). וּבְאֵמַת
מִצַּד מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף [עֲצֻמוֹ]: בְּכוֹר שׁוֹרֵי
הַדָּר לֹא (דְּבָרִים לג, ז). וְזֶה עוֹקֵר הָרִים²
– אֵלֶּה הָרִים הָרְמוּם מִצַּד הַסְּטֵרָא
אֲחֵרָא, שְׁצָרִיד לְעַקוֹר אוֹתָם וְלְטַחֵן
אוֹתָם עַד שְׁיֵצֵא מֵהֶם מַה שְּׂרָאוּי [מֵה
שְׁלִקְחוּ מִנִּיצוֹצוֹת הַקִּדְשָׁה].

וְהַכִּי מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף אֲצֵטְרִיף לָהּ לְנִטְלָא
חִילָא מִמְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד, וּבִיה עָנִי וְרוֹכֵב
עַל חֲמוֹר (זְכַרְיָה ט ט). אָבַל מִסְטֵרָא
דְּמְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף בְּכוֹר שׁוֹרֵי הַדָּר לֹא
(דְּבָרִים לג ז). וְדָא עוֹקֵר הָרִים, אֵלֶּיךָ
טוֹרִין רְמֵאִין מִסְטֵר אֲחֵרָא, דְּאֲצֵטְרִיף
לְאֲעַקְרָא לֹאן לְטַחֵנָא לֹאן עַד דִּיפּוֹק
מִנִּיהוּ מֵאֵן דְּאֵתְחַזִּי.

1. ושם (הוריות יד, ע"א) דנו מי יותר גדול, סיני (הבקי בכל הסדרים) או עוקר הרים (בעל הפלפול), ומסקנת הגמרא שם, היותר חשוב הוא - סיני שהוא בעל החיטין. עי' ברכות סד ע"א. וכאן סיני זה מב"ד ועוקר הרים זה מב"י.

2. נראה שהעני הוא משיח בן יוסף, והחמור רומז על משיח בן דוד (בבחינת יששכר חמור); משיח בן יוסף נקרא עני, ראה מאמר הגאולה עמ' פג-פד.

3. משיח בן יוסף הוא עוקר הרים (בעל הפלפול). השור מתאפיין בכוחו הרב, והחמור - ביכולתו לשאת משאות כבדים.

4. עי' לעיל תי' יח בדברי משה הרועה הנאמן, בענין הקושיות.

ויש: רוח גדולה וחזק מפרק הרים
 [ומשבר סלעים] (מלכים א' יט"א)
 שנאמר בה: לא ברוח יהוה (שם שם),
 כי הוא מפרק הרים, שהם הרים
 קדושים. לפיכך כאן כתוב מפרק ולא
 עוקר, משבר [כתוב], ולא עוקר. אבל
 כאן [לגבי משיח בן יוסף], עוקר הרים,
 שפך צריך לעקור אותם [דהינו את
 ההרים של הפטרא אחר] מסטרא
 דקדשה, שרוצים להאחז בו. ועליהם
 [על ההרים של הס"א] כתוב: כי
 ההרים ימושו והגבעות תמוטינה (ישעיה
 נד, י). אז: וחסדי מאתך לא ימוש (שם).

ובזמן אחר [כתוב]: השיב אחר ימינו
 [החסד] מפני אויב [הס"א] (איכה ב, ג).
 אבל עכשיו: וחסדי [הימין] מאתך לא
 ימוש (ישעיה, שם). וצדיק [יסוד] שנאמר
 בו: מפני הרעה נאסף הצדיק (ישעיה
 נז, א), עכשיו [נאמר בו]: וברית שלומי
 [יסוד] לא תמוט (ישעיה נד, שם). לפיכך
 ראוי למשיח בן יוסף זה [הפח], כדי
 להחזיר ברית שלום זו למקומה.

ואית רוח גדולה וחזק מפרק הרים
 (מלכים א יט יא) דאתמר בה לא ברוח
 ה', בגין דאיהו מפרק הרים דאנון הרים
 קדישין. בגין דא הכא מפרק כתיב ולא
 עוקר, משבר ולא עוקר. אבל הכא עוקר
 הרים, דהכי אצטריך לאעקרא לון
 מסטר קדישא דבעין לאתחדא בה.
 עליהו כתיב (ישעיה נד י) כי ההרים
 ימושו והגבעות תמוטינה. כדין וחסדי
 מאתך לא ימוש.

דבזמנא אחרא השיב אחר ימינו מפני
 אויב (איכה ב ג). אבל השתא וחסדי
 מאתך לא ימוש. וצדיק דאתמר בה
 מפני הרעה נאסף הצדיק (ישעיה נז א)
 השתא וברית שלומי לא תמוט. בגין כך
 למשיח בן יוסף אתחזי דא לאהדרא
 ברית שלמא דא לאתרה.

5. ע"י זהר מקץ קצז, ע"ב: "ת"ח יוסף ברית שלום הוה והוה במצרים מלכא"; שם רסז, ע"א; ת"ז, ת"י סט, קטז, ע"ב; תקט"ו תפלות ת' תז.